

رنگ خون روی عتیقه

قرار نیست همیشه چاهی باشد و گازی سمی تا جان جویندگان گنج را بگیرد. گاهی نیز طمع، قاتل خریداران یا فروشندگان گنج می‌شود و پرونده‌ای جنایی را پیش روی پلیس قرار می‌دهد. جنایت‌هایی که نقطه مشترک همه آنها معامله عتیقه است. در آخرین جنایت تا همین چند روز قبل درگیری بر سر عتیقه باعث قتل دو مرد در پیرانشهر شد. عاملان این قتل، بعد از کشتن قربانیان با اسلحه، فرار کرده بودند که پلیس با بررسی صحنه درگیری دریافت، انگیزه جنایت درگیری بر سر عتیقه بوده است. تا زمانی که طمع به دست آوردن زیرخاکی و رسیدن یک شبه به گنج وجود دارد، این جنایت‌ها هم تکرار می‌شود.

❑ قتل سریالی به خاطر عتیقه

یکی از جنجالی‌ترین جنایت‌های تهران مربوط به قتل سریالی خریداران عتیقه توسط اتباع افغان بود. در این جنایت‌ها که سه نفر قربانی شدند، قاتلان مدعی پیدا کردن عتیقه شده و برای جلب اعتماد قربانیان به آنها نمونه‌های واقعی نشان می‌دادند. بعد هم برای تحویل عتیقه، در ساختمان‌های نیمه‌کاره قرار می‌گذاشتند. زمانی که خریدار همراه پول به محل قرار می‌آمد، خریداران قلابی با چاقو به جان آنها افتاده و بعد از کشتن طعمه‌شان با سرقت پول فرار می‌کردند. با افزایش جنایت‌های اعضای این باند در سال ۹۲، پلیس تحقیقات گسترده‌ای را آغاز کرد و قاتلان را هنگام شکار طعمه جدیدشان دستگیر کرد. در این عملیات یکی از اعضای باند هنگام فرار جان باخت.

❑ قتل عام خانوادگی بر سر عتیقه

قتل اعضای یک خانواده بر سر عتیقه هم از هولناک‌ترین جنایت‌های چند سال اخیر است. در این جنایت، رسیدگی به این پرونده از ۲۳ اردیبهشت ۹۲ با تماس مرد جوانی به پلیس مارلیک آغاز شد. مرد جوان از ناپدید شدن برادرش مرتضی و زن و بچه‌های او خبر داد. در تحقیقات میدانی مشخص شد مرتضی کارمند بانک بوده و مدتی است عتیقه خرید و فروش می‌کند. همچنین معلوم شد مرد جوان آخرین بار با متهم سابقه داری به نام اصغر دیده شده است. با این احتمال که مرد سابقه دار از سرزشت نامعلوم مرتضی و خانواده‌اش با خبر باشد، اصغر دستگیر شد و در بازرسی از خانه‌اش علاوه بر کشف سلاح کمری، مدارک هویتی مرتضی و النگوهای همسر مرد جوان نیز کشف شد. متهم در تحقیقات گفت: از آنجا که مقتول در کار خرید و فروش عتیقه بود، او را به بهانه خرید عتیقه به بیجار کشاندم و مرتضی، همسر و بچه‌هایش را به قتل رساندم و سپس با پول‌هایی که از آنها سرقت کرده بودم یک خودرو خریدم. جسد قربانیان را نیز در باغ و مزارع گندم جاده بیجار به همدان رها کردیم.

و سراسیمه با پلیس و اورژانس تماس گرفت و مدعی شد که او یکی از کزبر زنجان دچار حادثه شده‌اند. به دنبال این تماس تیم‌های ایدیند که دچار حادثه شده و پایش شکسته است. این مرد چاهی شش داخل چاه افتاده و نمی‌داند چه بلایی بر سرش آمده است. مد و نجاتگران پس از حضور در محل وارد چاه شدند و پیکری جان وون کشیدند. بررسی‌های اولیه از این حکایت داشت که مرد جوان پیر کرده بود، جانش را از دست داده است.

شده بود به بیمارستان منتقل کردند و وی تحت درمان قرار گرفت. شکلی قانونی منتقل شد اما هنوز مدت زیادی از این ماجرا نگذشته جمله این که جنایتی هولناک در منطقه رخ داده و مردی بی‌رحمانه به یایعه، تحقیقات پلیسی برای کشف حقیقت آغاز شد. مرد مجروح در مادر تحقیقات گفت: با همدستی دو نفر از دوستانش راهی منطقه گنج کرده بودند که یکی از دوستانش بر اثر گازگرفتگی در اعماق چاه گامی که قصد داشت ماجرا را به پلیس و تیم‌های امدادی خبر دهد

یکی که دروغین است

گام شخم‌زدن زمین‌هایم با کوزه‌ای پر از طلا روبه‌رو شدم. نمی‌دانستم با و شماره شما را به دست آوردم. من که از قیمت سکه‌ها خبری ندارم اگر این پیامک برای شما هم ارسال شده باشد. پیامکی که بوی کلاهبرداری بس بگیرد تا فردی با لهجه محلی جواب شما را بدهد و طوری حرف بزند ی زمین صحبت می‌کنید. بعد هم قیمتی برای یک کوزه پر از سکه‌های مانس به شما رو کرده است. حتی برای جلب اعتماد سکه‌ای طلا به شما

ست. است. اول این که متوجه سکه‌های تقلبی نشوید و فقط پول‌تان را از مقاومت کنید و در برابر هم پول‌تان و هم جان‌تان را از دست بدهید. با ادرباره آن هشدار داده، اما باز هم افرادی قربانی طمع خود شده و در دام

مجازات معاملات عتیقه و یک نقص قانونی

آنچه از مفاد و روح قانون‌گذار ایرانی استنباط می‌شود، این است که اصولاً خرید و فروش هر کالایی مجاز

عباس محمدی

حقوقدان

است تا زمانی که قانون آن را نهی نکرده باشد. در خصوص اشیای عتیقه به طور خاص، با قانون راجع به حفظ آثار ملی مواجه هستیم. ماده هفدهم این قانون بیان می‌کند: «کسانی که بخواهند تجارت اشیای عتیقه را کسب خود قرار دهند، باید از دولت کسب اجازه کرده باشند، همچنین خارج کردن آنها از مملکت به اجازه دولت باید باشد.»

همچنین قانونگذار برای کشف اتفاقی عتیقه و واگذار کردن آن به دولت امتیازاتی در نظر گرفته است. اگر فردی اتفاقی به چنین اشیایی دست یابد، باید سریع مراتب را به سازمان میراث فرهنگی اطلاع دهد. هرگاه مقامات مربوطه دولتی این اموال را قابل ثبت در فهرست آثار ملی دانستند، نصف آن اموال به کاشف واگذار شده با قیمت عادلانه آن با توجه به نظر کارشناسان و متخصصان به او داده می‌شود و دولت اختیار دارد که نصف دیگر را هم ضبط یا بلاعوض به کاشف واگذار کند. همچنین اگر فرد از تقدیم اشیا به دولت خودداری کند، کل اشیای کشف‌شده به نفع دولت ضبط می‌شود.

از سوی دیگر مجازات سنگینی برای حفاری و استخراج اشیای عتیقه حفاظت‌شده در نظر گرفته شده است. براساس ماده یک لایحه قانونی راجع به جلوگیری از انجام اعمال حفاری‌های غیرمجاز و کاوش به قصد به دست آوردن اشیای عتیقه و آثار تاریخی که براساس ضوابط بین‌المللی یکصد سال یا بیشتر از تاریخ ایجادشده یا ساخت آن گذشته باشد به مصوب ۲۷ اردیبهشت ۱۳۵۸، «انجام هرگونه حفاری و کاوش به قصد به دست آوردن اشیای عتیقه و آثار تاریخی مطلقاً ممنوع است و مرتکب به حبس تأدیبی از شش ماه تا سه سال و ضبط اشیای مکشوفه و آلات و ادوات حفاری به نفع بیت‌المال محکوم می‌شود. چنانچه حفاری در اماکن تاریخی که به ثبت ملی رسیده باشد، انجام شود مرتکب به حداکثر مجازات مقرر محکوم می‌شود.» این مجازات برای افرادی که قصد حفاری دارند بازدارنده است و قانونگذار در قانون برای افرادی که اقدام به حفاری یا خرید و فروش اشیای عتیقه کنند مجازات در نظر گرفته است. این مجازات باعث شد گاهی افرادی که خود قربانی جرم می‌شوند از ترس مجازات معامله عتیقه، طرح شکایت نکنند و این موضوع دست کلاهبرداران را برای تکرار جرم باز می‌گذارد.